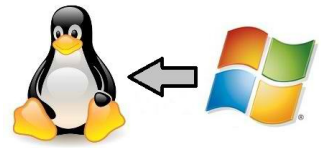

Van Windows naar Linux, inleiding

Uitgekeken op Windows? Het is goed te bedenken dat er ook nog uitstekende alternatieven voor Windows zijn. De bekendste daarvan is Linux.

Linux heeft z'n sporen verdiend als het gaat om stabiliteit, betrouwbaarheid en flexibiliteit. Het wordt daarom veel gebruikt waar die eigenschappen belangrijk zijn. Een groot deel van het World Wide Web draait op Linux, Linux bestuurt de meeste supercomputers in de wereld, en Linux wordt veel gebruikt in allerlei embedded

apparaten zoals digitale TV's, routers en wat dies meer zij. Bovendien is Android, dat een groot deel van de mobiele markt in handen heeft, gebouwd op Linux. Ondanks die mooie eigenschappen van Linux is op de PC Windows nog heer en meester. Statistische analyse van delen van het webverkeer laat zien dat maar een kleine 2% van de websurfers Linux gebruikt op de computer waarmee ze over het web surfen. Ook al zegt dit niet alles over het feitelijke aandeel van Linux op de PC kunnen we er wel van uit gaan dat dit aandeel laag is, vrijwel zeker minder dan 5%.

De belangrijkste oorzaak van dit lage aandeel is dat nieuw geleverde PC's vrijwel allemaal zijn uitgerust met Windows. Eenmaal zo'n PC gekocht zal men Windows blijven gebruiken en weinig geneigd zijn om het door iets anders te vervangen. Uiteindelijk gaat het per slot van rekening om de applicaties en niet om het besturingssysteem. Als dat laatste een voldoende goede omgeving biedt om de gewenste applicaties te draaien ligt vervanging niet voor de hand.

Daarbij komt dat werken met Linux op de PC ontegenzeggelijk nadelen heeft, zij het dat sommige van deze nadelen in de loop der tijd geleidelijk verdwijnen. Ik noem hier:

- Er is een kip-en-ei probleem: zolang Linux op de PC nog niet veel wordt gebruikt heb je wel een *pioniersmentaliteit* nodig. Hulp is altijd wel aanwezig, maar je moet het weten te vinden. Nederlandstalige boeken over Linux voor de gewone gebruiker zijn er maar weinig en zijn bovendien vaak verouderd. Een organisatie als Seniorweb doet niets aan Linux. Ook HCC laat het er erg bij zitten: enig enthousiasme voor Linux is niet te ontwaren.
- Veel bekende *commerciële software* is voor Linux niet beschikbaar. De bekendste voorbeelden zijn Microsoft Office en Adobe Photoshop met Lightroom. Er zijn, zeker voor de thuisgebruiker, prima alternatieven (LibreOffice, Gimp), maar die zijn helaas veel minder bekend, zodat er ook veel minder boeken over zijn.
- Ook *games* worden vrijwel alleen voor Windows geleverd, zij het dat daar de laatste jaren geleidelijk verandering in komt (bijvoorbeeld STEAM games).
- Instanties, scholen en drukkers bijvoorbeeld, eisen nogal eens documenten in *commerciële formaten* (Microsoft). Een vrij pakket als LibreOffice bijvoorbeeld ondersteunt de Microsoft formaten heel goed, maar niet perfect. Gelukkig worden standaard formaten, zoals het Open Document Format (ODF), steeds meer gebruikt. Ook Microsoft Office ondersteunt ODF nu.
- *Nieuwe hardware* wordt heel vaak alleen met Windows en OS X drivers geleverd. Als de fabrikant de specificaties ter beschikking stelt volgt er te zijner tijd ook wel een Linux driver, maar dat kan even duren. En als de fabrikant dat niet doet (dat komt gelukkig steeds minder voor) is het jammer maar helaas. In het bijzonder voor laptop hardware ontbraken Linux drivers nogal eens. Ook in dit geval is de situatie de laatste jaren snel verbeterd. Alleen Broadcom wifi chipsets willen nog wel eens problemen geven.

Als nadelen worden ook wel genoemd dat Linux te moeilijk zou zijn, alleen geschikt voor nerds, dat je veel opdrachten op de opdrachtregel moet geven zoals vroeger in DOS, en dat er bijna geen software voor zou zijn. Wel, 15 tot 20 jaar geleden mag dat zo zijn geweest, maar neem van mij aan dat dat al lang niet meer het geval is. Mensen die deze nadelen noemen hebben indertijd misschien eens kennis gemaakt met Linux, maar vergeten dat Linux steeds een heel snelle ontwikkeling heeft doorgemaakt. Schrijver dezes kan er van meepraten want hij werkt al sinds 1998 met Linux.

Wat ook wel als een nadeel wordt genoemd is dat er zoveel verschillende varianten van Linux zijn, waaruit het moeilijk zou zijn te kiezen. Tja, is dat een nadeel? Je kunt het ook een voordeel noemen omdat er altijd wel een variant is te vinden waarmee men het prettigst werkt. Windows biedt die keuze niet.

Niet alleen zien we de nadelen van Linux in de loop van de tijd verminderen, maar er tegenover staan ook heel wat blijvende voordelen:

- U hebt geen last meer van het *keurslijf* van Windows en de *grillen* van Microsoft. Linux heeft geen licentie die uw rechten sterk inperkt en activering is niet nodig. U kunt het op willekeurig veel computers kosteloos installeren. Er is ook niet één bedrijf dat bepaalt hoe u op uw computer moet werken. Linux biedt een keur aan werkomgevingen die ook nog eens vergaand naar eigen smaak kunnen worden ingericht.
- Het hele systeem is *open* voor inspectie, niets wordt verborgen gehouden. U kunt er zeker van zijn dat er geen verborgen achterdeurtjes zijn.
- Linux is enorm *flexibel*: er is een Linux voor elke smaak, en voor allerlei speciale toepassingen zoals onderwijs, muziek- en videoproductie, wetenschapsdoelinden, systeembeheer en -herstel etc.
- Linux ondersteunt meer *talen*, zoals ook het Fries. Als u dat wilt kunt u gemakkelijk van taal wisselen.
- Linux stelt *geringere eisen* aan de computer: er is veel minder schijfruimte nodig, en ook minder werkgeheugen, wel afhankelijk van de door u gekozen werkomgeving.
- Linux is inherent *veiliger*. Een Linux gebruiker werkt standaard niet als root (systeembeheerder), maar als gewone gebruiker. Als eerste gebruiker kan hij dan wel beheerstaken uitvoeren, maar daarbij wordt altijd naar zijn wachtwoord gevraagd. Windows gebruikers werken bijna altijd als Administrator (beheerder), in welk geval ze (sinds Windows Vista) alleen maar op een knop hoeven te klikken om uitvoering van een beheerstaak goed te keuren. Dat is in malafide software gemakkelijk na te bootsen.
- Er zijn praktisch *geen virussen en malware* voor Linux, zodat bij normaal gebruik een anti-virus en -malwarepakket niet nodig is. Let wel dat dat kan veranderen naarmate Linux meer op de PC wordt gebruikt! Ook Android heeft inmiddels last van dit probleem.
- De *software* wordt geïntegreerd beheerd. Met een software manager kunnen applicaties en andere programma's worden geïnstalleerd en gedeïnstalleerd. De updatemanager regelt updates van alle geïnstalleerde software, niet alleen die van het besturingssysteem zoals in Windows.
- De software komt van *veilige* door de distributeur beheerde *opslagruimtes* voor software. Het is niet nodig software van allerlei mogelijk onveilige plekken op het internet te halen.
- De software is bijna allemaal *open-source* software en dus vrij en zonder kosten te installeren.
- Ook *oudere hardware* wordt door Linux nog steeds ondersteund, terwijl in nieuwere versies van Windows de ondersteuning voor oudere hardware veelal vervalst.
- Alle beschikbare *drivers* voor de aansturing van hardware worden, afgezien van de paar bedrijfseigen drivers voor met name videokaarten, standaard meegeleverd en geïnstalleerd.

Wel, wat denkt u? Zijn deze voordelen ondanks de ook aanwezige nadelen voldoende aantrekkelijk om een overstap naar Linux te overwegen?

En mocht u twijfelen, een volledige overstap waarbij Windows door Linux wordt vervangen is helemaal niet nodig. Linux kan ook naast Windows worden geïnstalleerd, zodat u na het opstarten van de computer de keus hebt uit Linux of Windows. Om goed in Linux thuis te raken verdient het dan wel aanbeveling om Linux als standaard te gebruiken en Windows alleen om in geval van problemen op terug te vallen.

Om alvast te beginnen zou u de PC eens moeten starten met een Linux Live-DVD.

Dat geeft u de mogelijkheid Linux en de werkomgevingen en applicaties in Linux te "proeven" zonder dat er op uw PC maar iets verandert. Daarbij ziet u bovendien of Linux goed samenwerkt met alle door u gebruikte hardware.

De bekendste Linux distributie is Ubuntu, die onder verschillende namen verscheidene werkomgevingen biedt. De meeste recente lang ondersteunde versie is 18.04, genaamd Bionic Beaver. Dit is een LTS (Long Term Support) versie, die tot april 2023 wordt ondersteund. Hier volgt een lijstje met de pagina vanwaar af u een Live-DVD image met een Ubuntu variant van versie 18.04 kunt downloaden:

- [Ubuntu met GNOME](#)
- [Kubuntu met KDE](#)
- [Ubuntu Budgie](#)
- [Ubuntu MATE](#)
- [Xubuntu met Xfce](#)
- [Lubuntu met LXDE](#)

Kies dan voor het 64-bit (amd64) desktop image (iso). Van alle varianten behalve Ubuntu zelf (Ubuntu met GNOME) is voor oudere computers ook een 32-bit (i386) versie beschikbaar. De genoemde pagina's zijn weliswaar in het Engels, maar alle Live-DVD's kunnen in het Nederlands worden gedraaid.

Er is nog één andere werkomgeving die interessant kan zijn, n.l. Cinnamon. Deze wordt standaard aangeboden door de distributie Linux Mint, een afgeleide van Ubuntu:

- [Linux Mint Cinnamon Edition](#)

Linux Mint (versie 19.3) biedt op dezelfde pagina ook een MATE en een Xfce editie. Die kunt u zo u wilt gebruiken in plaats van Ubuntu MATE dan wel Xubuntu. KDE-, Budgie- en LXDE-varianten biedt Linux Mint 19.3 helaas niet. Linux Mint 19.3 is gebaseerd op Ubuntu 18.04, en wordt even lang ondersteund. Ook een heel geschikte distributie voor beginners is [ZorinOS](#), nu bij versie 15.1. De varianten Core en Lite zijn gratis, maar Ultimate kost € 39,-.

KDE is de meest populaire werkomgeving en ook de meest configureerbare. LXDE, de minst populaire, is een simpele werkomgeving die maar weinig geheugen vergt. Lees verder "[Werkomgevingen in Linux](#)".

Een Live-DVD biedt natuurlijk niet de mogelijkheid wijzigingen in de configuratie te bewaren. Wilt u dat wel dan zou u van de Live-DVD een Live-USB stick kunnen maken met behulp van het programma [UNetbootin](#). Dat maakt het in veel gevallen mogelijk installatie- en configuratiewijzigingen permanent te maken.

Hans Luning, 14 januari 2020